
Dokument z posiedzenia

B9-0485/2021

4.10.2021

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia wiceprzewodniczącego
Komisji/wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki
bezpieczeństwa

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie sytuacji na Białorusi po roku protestów i brutalnych represji
(2021/2881(RSP))

Pedro Marques, Tonino Picula, Robert Biedroń
w imieniu grupy S&D

B9-0485/2021

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji na Białorusi po roku protestów i brutalnych represji (2021/2881(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa wydane w imieniu UE, zwłaszcza jego oświadczenie z 8 sierpnia 2021 r. w sprawie pierwszej rocznicy nieuczciwych wyborów prezydenckich na Białorusi, które odbyły się 9 sierpnia 2020 r.,
  - uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z 6 września 2021 r. w sprawie skazania Maryi Kalesnikawej i Maksima Znaka, z 30 sierpnia 2021 r. w sprawie represji wobec dziennikarzy i mediów oraz z 6 lipca 2021 r. w sprawie skazania Wiktara Babaryki i innych procesów politycznych,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 25 czerwca 2021 r. w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając konkluzje Rady z 21 czerwca 2021 r. w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
  - uwzględniając Paryską kartę dla nowej Europy przyjętą przez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE),
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że od czasu wybuchu protestów po jawnie sfałszowanych wyborach prezydenckich, które odbyły się 9 sierpnia, a zatem już od 14 miesięcy, Białorusini stale doświadczają przemocy i represji ze strony państwa, w tym tortur i brutalnego traktowania;
- B. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie praw człowieka na Białorusi stale się pogarsza z powodu masowych, systematycznych i nieustających naruszeń praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw pracowniczych, a także z powodu szeregu zaplanowanych akcji przeciwko organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacjom kobiecym, mniejszości polskiej, robotnikom i związkowcom, instytucjom akademickim i edukacyjnym, niezależnym mediom, platformom internetowym i dziennikarzom, w tym Białoruskiemu Stowarzyszeniu Dziennikarzy (laureatowi Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli w 2004 r.), a także białoruskiemu Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna”, które aktywnie monitoruje i dokumentuje naruszenia praw człowieka po wyborach z sierpnia 2020 r. i którego siedmiu członków, w tym jej założyciel i laureat Nagrody im. Sacharowa w 2020 r. Alaksandr Bialacki, przebywa w więzieniu;

- C. mając na uwadze, że od sierpnia 2020 r. zatrzymano prawie 40 000 osób, uwięziono ponad 700 więźniów politycznych, a obywatelom Białorusi postawiono ponad 4 600 zarzutów karnych, podczas gdy przeciwko osobom odpowiedzialnym i współodpowiedzialnym za przemoc i represje nie wszczęto ani jednej sprawy; mając na uwadze, że śledztwo w sprawie śmierci Ramana Bandarenki zostało zawieszono 17 września 2021 r.;
- D. mając na uwadze, że od lipca 2021 r. kilku prominentnych członków opozycji demokratycznej i ruchu protestacyjnego – w tym Wiktara Babarykę, Maksima Znaka i Maryję Kalesnikawą, laureatów Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli w 2020 r. – skazano na karę dziesięciu lub więcej lat pozbawienia wolności;
- E. mając na uwadze, że wydaje się, iż cały wymiar sprawiedliwości w tym kraju został przekształcony w narzędzie reżimu i jest wykorzystywany do zapewnienia jego przetrwania; mając na uwadze, że w więzieniach panują nieludzkie warunki ze względu na przeludnienie, brak higieny i dostępu do odpowiedniej opieki medycznej i leków, brutalną przemoc fizyczną i seksualną, w tym tortury i złe traktowanie, a także przemoc psychiczną; mając na uwadze, że udokumentowano i zgłoszono kilka przypadków prób samobójczych w sądach i w więzieniach, a także niewyjaśnione przypadki śmierci;
- F. mając na uwadze, że od października 2020 r. Rada przyjęła kilka zestawów środków ograniczających wobec 166 osób i 15 podmiotów; mając na uwadze, że w czerwcu 2021 r. Rada przyjęła sankcje sektorowe i przygotowuje dalsze sankcje;
- G. mając na uwadze, że po ponad roku protestów i brutalnych represji naród białoruski nadal jest obiektem systematycznych represji i codziennych poważnych naruszeń praw człowieka i podstawowych wolności, a reżim białoruski nie podjął żadnych wiarygodnych kroków w kierunku spełnienia uzasadnionych żądań obywateli, dotyczących w szczególności bezwarunkowego uwolnienia i rehabilitacji wszystkich więźniów politycznych i osób arbitralnie przetrzymywanych, natychmiastowego zaprzestania przemocy i represji oraz podjęcia dialogu z siłami demokratycznymi na temat procesu transformacji prowadzącego do nowych, wolnych i uczciwych wyborów;
- H. mając na uwadze, że od lipca 2020 r. wzrost nielegalnej migracji z Białorusi na Litwę, do Polski i na Łotwę sprawił, że tysiące migrantów utknęło na granicach UE; mając na uwadze, że władze polskie odmówiły migrantom wjazdu na terytorium Polski, pomocy medycznej, żywności i wody; mając na uwadze, że władze polskie uniemożliwiły Fronteksowi koordynację działań na miejscu;
- ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie stale pogarszającą się sytuacją w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności na Białorusi, niesłabnącymi systematycznymi represjami i utrzymującą się bezkarnością w tym kraju, a także przypomina, że zgodnie z zasadami OBWE należy spełnić uzasadnione żądania narodu białoruskiego dotyczące demokracji opartej na prawach człowieka i podstawowych wolnościach, dobrobycie, suwerenności i bezpieczeństwie;
  - nadal pilnie wzywa do natychmiastowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych i wszystkich osób arbitralnie przetrzymywanych, aresztowanych lub skazanych na długie kary pozbawienia wolności, do natychmiastowego zaprzestania przemocy i represji ze strony władz państwowych wobec ludności Białorusi, do dialogu

między reżimem a przedstawicielami sił demokratycznych przy mediacji OBWE, a także do przeprowadzenia nowych wolnych i uczciwych wyborów pod nadzorem międzynarodowym ze strony Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR);

3. potępia procesy polityczne przeciwko byłym kandydatom na prezydenta, członkom opozycji demokratycznej, demonstrantom, dziennikarzom i innym arbitralnie przetrzymywanym osobom; mając na uwadze, że procesy te często odbywają się za zamkniętymi drzwiami, bez zapewnienia sprawiedliwości proceduralnej, w związku z czym są sprzeczne z międzynarodowymi zobowiązaniami tego kraju;
4. wyraża rozczarowanie faktem, że do tej pory UE nie udało się opracować kompleksowej strategii wobec białoruskiego reżimu, i wzywa Radę, Komisję i wiceprzewodniczącego /wysokiego przedstawiciela do opracowania kompleksowej strategii wobec Białorusi w oparciu o obecne nadzwyczajne wsparcie dla ofiar represji, strategiczne i długoterminowe wsparcie polityczne, techniczne i finansowe dla białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka, niezależnych mediów, związków zawodowych i sił demokratycznych w kraju i za granicą, współpracę z państwami sąsiadującymi w przypadku pilnych kwestii humanitarnych, ścisłą koordynację z partnerami międzynarodowymi oraz odpowiednimi organizacjami wielostronnymi (np. ONZ, OBWE) i z międzynarodowymi darczyńcami, a także wspólne działania międzynarodowe w celu położenia kresu bezkarności;
5. wzywa Radę Europejską, aby na najbliższym posiedzeniu 21 i 22 października 2021 r. uzgodniła dodatkowe sankcje wobec białoruskiego reżimu, które muszą mieć jak najszerszy zakres, dotyczyć znacznie większej liczby osób i podmiotów niż poprzednie pakiety sankcji, ograniczyć pozostały dostęp reżimu do zasobów finansowych i jego działania gospodarcze oraz zostać ukierunkowane na osoby i podmioty, które nadal zapewniają trwanie reżimu; wzywa do zmiany podejścia do sankcji ze stopniowego na bardziej radykalne, mając na uwadze systematyczny charakter represji i poważne naruszenia praw człowieka;
6. wzywa Radę do natychmiastowego przyjęcia i wdrożenia dodatkowych sankcji oraz do usunięcia wszelkich luk w obecnych sankcjach, w szczególności w odniesieniu do sankcji sektorowych nałożonych w czerwcu 2021 r. na produkty zawierające chlorek potasu i produkty ropopochodne oraz sankcji dotyczących sektora finansowego; ponawia swoje wcześniejsze apele o przyjęcie środków ograniczających wobec znacznie większej liczby osób, w szczególności osób z sektora wymiaru sprawiedliwości, funkcjonariuszy organów ścigania i urzędników pracujących na rzecz reżimu w dziedzinie propagandy, mediów i dezinformacji, jak również osób pracujących dla służb granicznych i migracyjnych oraz w sektorze turystyki, które brały udział w organizowaniu nielegalnej migracji i handlu ludźmi; wzywa ponadto do objęcia unijnymi sankcjami gospodarczymi dodatkowych sektorów, takich jak sektor stalowy, drzewny i chemiczny, a także wszystkich pozostałych banków państwowych i kluczowych przedsiębiorstw, takich jak Belaruskali i Beltelecom; wzywa do rozważenia możliwości zastosowania sankcji z mocą wsteczną;
7. wzywa Radę, Komisję i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela do ścisłej koordynacji sankcji gospodarczych i sektorowych z partnerami o podobnym

stanowisku, takimi jak Stany Zjednoczone, Kanada i Wielka Brytania, oraz do dążenia do współpracy i ogólnej zgodności z innymi partnerami europejskimi, aby zwiększyć znaczenie symboliczne oraz konkretne oddziaływanie i skuteczność sankcji wobec reżimu białoruskiego; wyraża ubolewanie, że rocznica protestów przeciwko masowemu sfalszowaniu wyborów prezydenckich z 9 sierpnia 2020 r. nie została wykorzystana do wspólnego ogłoszenia dodatkowych sankcji, ponieważ byłoby to wyrazem międzynarodowej solidarności z narodem białoruskim i jedności przeciwko białoruskiemu reżimowi; wzywa UE do przejęcia wiodącej roli w koordynowaniu wspólnych działań międzynarodowych wokół podobnych symbolicznych dat w przyszłości;

8. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji z 29 września 2021 r. dotyczący częściowego zawieszenia umowy o ułatwieniach wizowych między UE a Białorusią dla członków oficjalnych delegacji białoruskich, przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych oraz członków Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego; wzywa do rozszerzenia wykazu osób, których to dotyczy, oraz do rozważenia już teraz możliwości włączenia do tego wykazu kategorii osób, które mogą zostać objęte indywidualnymi środkami ograniczającymi w ramach przyszłych pakietów sankcji;
9. wzywa do pilnego zajęcia się kwestią utrzymującej się bezkarności, a także kwestią całkowitego braku śledztw i postępowań wobec osób, które z niespotykaną brutalnością atakowały demonstrantów, osoby popierające protesty i ich uczestników oraz osoby relacjonujące te protesty, jak również zwykle osoby postronne; wzywa w związku z tym Komisję, Radę i wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela do nadania tej kwestii odpowiedniej wagi na forum międzynarodowym oraz do dalszego aktywnego wspierania międzynarodowej platformy rozliczalności, Rady Praw Człowieka ONZ i podobnych inicjatyw; wzywa wszystkie państwa członkowskie do zastosowania zasady jurysdykcji uniwersalnej i przygotowania spraw sądowych przeciwko białoruskim urzędnikom odpowiedzialnym bądź współodpowiedzialnym za przemoc i represje, w tym Alaksandrowi Łukaszence;
10. wzywa Komisję, Radę wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela i państwa członkowskie, by nadal poruszały temat sytuacji na Białorusi na forum wszystkich odpowiednich organizacji europejskich i międzynarodowych, takich jak OBWE lub ONZ i jej wyspecjalizowane organy, w celu wzmocnienia działań międzynarodowych w odpowiedzi na sytuację na Białorusi i pokonania przeszkód dla takich działań ze strony Rosji i innych państw; wzywa UE i jej państwa członkowskie do odegrania wiodącej roli w międzynarodowych wysiłkach na rzecz zorganizowania międzynarodowej konferencji wysokiego szczebla na temat sytuacji na Białorusi oraz do przyspieszenia organizacji międzynarodowej konferencji darczyńców na rzecz demokratycznej Białorusi, gromadzącej międzynarodowe instytucje finansowe, państwa grupy G7, instytucje i państwa członkowskie UE oraz inne państwa chcące zadeklarować pakiet finansowy w celu wsparcia przyszłych reform demokratycznych i restrukturyzacji gospodarczej tego kraju; zwraca się do Komisji, by informowała Parlament o postępach tych przygotowań;
11. przypomina wszystkim unijnym przedsiębiorstwom działającym na Białorusi o swoich wcześniejszych apelach o zachowanie szczególnej staranności i dopełnianie obowiązku przestrzegania praw człowieka, zgodnie z Wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i

praw człowieka; apeluje, aby powstrzymały się od wszelkich nowych inwestycji oraz publicznie wyraziły protest wobec władz białoruskich przeciwko ciągłym represjom pracowników i obywateli w ogóle;

12. zdecydowanie potępia instrumentalizację ludzi do celów politycznych przez białoruskie władze państwowe, o której świadczy finansowane przez państwo przetrzymywanie migrantów, w tym osób ubiegających się o azyl, na granicę między UE a Białorusią, w odpowiedzi na sankcje UE i wsparcie ze strony państw członkowskich dla demokratycznej opozycji na Białorusi; potępia tragiczne przypadki śmierci, jakie odnotowano na granicach między UE a Białorusią, i podkreśla pilną potrzebę zapewnienia poszanowania bezpieczeństwa i godności ludzkiej po obu stronach tych granic; nalega, aby wszystkie państwa członkowskie przestrzegały swoich zobowiązań wynikających z prawa UE i odpowiednich przepisów prawa międzynarodowego, w szczególności konwencji genewskiej, oraz aby zapewniły dostęp do swoich procedur azylowych osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową; wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie do przyjęcia wspólnego podejścia do tej sytuacji w oparciu o odpowiednie przepisy prawa unijnego i międzynarodowego oraz zasady solidarności, przejrzystości, rozliczalności i poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności; przypomina, że dostępne legalne ścieżki migracji byłyby najlepszym narzędziem nie tylko do zwalczania przemytu migrantów, ale – co ważniejsze – do zadbania o godność i bezpieczeństwa ludzi; wyraża zaniepokojenie brakiem przejrzystości na granicy polsko-białoruskiej i wzywa władze polskie do zadbania w sposób przejrzysty o to, by wszelkie przepisy, strategie polityczne lub praktyki na granicy polsko-białoruskiej były zgodne z prawem UE, oraz do zapewnienia organizacjom społeczeństwa obywatelskiego i mediom dostępu do regionu przygranicznego, a także do współpracy z Fronteksem w celu wspólnego rozwiązania trwającego kryzysu;
13. przypomina, że Alaksandr Łukaszenka nie jest prawowitym przywódcą Białorusi, w związku z czym nie należy uznawać żadnych zawartych przez niego umów międzynarodowych; podkreśla, że parlamentarzyści i urzędnicy białoruscy nie powinni być zapraszani na żadne wydarzenia międzynarodowe ani dwustronne; wzywa państwa członkowskie, aby nie wyznaczały nowych ambasadorów na Białorusi oraz odmawiały akredytacji nowych ambasadorów proponowanych przez reżim białoruski; potępia instrumentalizację Interpolu przez reżim białoruski;
14. ponownie wyraża zdecydowane poparcie dla białoruskich sił demokratycznych, zarówno na Białorusi, jak i na uchodźstwie, i podkreśla znaczenie utrzymania stosunków z tymi siłami i z białoruskim społeczeństwem obywatelskim pomimo zapowiedzi ze strony reżimu, że zrezygnuje ze współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego; apeluje o większe zaangażowanie i większą obecność przedstawicieli białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego i opozycji demokratycznej w wielostronnych organach Partnerstwa Wschodniego, w szczególności w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego i Zgromadzeniu Parlamentarnym Euronest; wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy parlamentarnej w odniesieniu do Białorusi poprzez utworzenie odpowiednich grup w parlamentach narodowych; wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia dla białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, między innymi za pomocą środków finansowych i ułatwień w ubieganiu się o fundusze UE;

15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, Radzie Europy, OBWE oraz władzom Republiki Białorusi.